

XAVER BAYER

A vízesés

A fák közti, nagyjából három méter széles ereszkedőről alig egy lépés volt a folyómeder. Nehéz volt elhinni, hogy mindezt a víz alakította ki, ugyanis a meder kiszáradt, mondhatni porszáraz volt, ahogyan azt megállapíthattuk, amikor letérdeltünk, és megtapogattuk a talajt. Tizenegyen voltunk: a négyfős család, akik egy nyeregményjátékon jutottak hozzá az utazáson, a kalandon, a felfedezőúton – vagy bárminek is nevezzük – való részvételhez, aztán ott volt még a két riporter, egy férfi és egy nő, akiknek az volt a feladata, hogy az egész vállalkozást dokumentálják, továbbá három hordár a környékről, végül pedig mi, a pár, akik csak véletlenül sodródtunk a csapathoz. Kezdetől fogva libasorban haladtunk előre. A korai és hűvös napszak ellenére hamarosan teljesen átizzadtuk a ruhánkat, és örültünk, hogy másfél órányi barangolás után a száraz folyómederben végre elértünk oda, ahol a föld már nedvesebb volt, és a víz a talajba szivárgott, vagyis ahol a vízesés utolsó nyomaival találkozhattunk. Levettük a cipőnket, és innentől kezdve mezítláb haladtunk tovább a bokáig érő vízben. Mintha csak a mi üdvözlésünkre gyűltek volna ide, ultramarin színekben pompázó pillangók táncoltak körülöttünk. Szitakötők zümmögtek az arcunk előtt, mintha ajánlkoznának, hogy az utat mutassák. Békák és gyíkok menekültek előlünk a parton összegyűlt levelek alá, amint a közelükbe értünk. Kényelmes volt mezítláb haladni a vízben, és minden lépésnél éreztük a talpunk alatt a kavicsokat, mintha strandon volnánk. A levegőt lágy sóhajtás járta át, egyfajta csend, amelybe valójában a legkülönfélébb hangok vegyültek. Ott volt benne a szitakötők szárnyának verdesése, és a vízfelszín hangja is, amelyet saját lépteinkkel kavartunk fel, továbbá a szél, amely finoman lehelt keresztül a pókhálókon. Csak egyszer kaptuk fel mind a fejünket: a két riporter egyikének mobiltelefonja megcsörrent, amiből legalább megtudhattuk, hogy még van térerőnk. A következő órában mindenestre sor került az első kellemetlenségre. Ugyanez a riporter, aki egyébként rövidhírek írásával és olvasásával kereste a kenyerét, az idő előrehaladtával egyre inkább lemaradozott tőlünk, mígnem egyszer csak teljesen szem elől veszítettük. Tudomásul vettük a dolgot, és úgy határoztunk, hogy rövid pihenőt tartunk, amely alatt beérhet minket, de miután egy újabb félóra elteltével sem bukkant fel, nem tehattünk mást, mint hogy ismét útra keltünk. Nagyjából két óra elteltével – dél volt, és a Nap magasan csüngött a fák lombjai fölött –, miután a víz néhány kilométeren keresztül a föld alatt folyt, elértük utunk újabb szakaszát, a vízesés igazi medrét. Itt a víz fokról-fokra mélyült, és hordáraink a vállukon átvetett szíjak segítségével a fejükön rögzítették a csomagokat és a hátizsákokat, hogy akkor se veszítsenek el

semmit a felszerelésünkből, ha szükség esetén úsznunk kell. Ez a hely egy kissé úgy nézett ki, mintha egy barlang bejárata lett volna, ugyanis mindkét oldalon magas, egymás felé hajló sziklafalak meredeztek, és könnyen el lehetett képzelni, hogy az esős évszakban a folyó több méteres magasságban zúdul előre a völgy irányába. Ez volt az első alkalom, hogy némi tiszteletteljes borzongás, sőt talán félelem ébredt bennünk az utunkat illetően. És ez volt egyúttal az első alkalom, amikor a családhoz tartozó két gyerek nyafogni kezdett. Éhesek voltak, azt mondták, fáj a talpuk a sok gyaloglástól, és még mindenfélére panaszkodtak, amivel a gyerekek igyekeznek felhívni magukra a felnőttek figyelmét. Mindenesetre megkönnyebbülve vettük tudomásul, hogy a szülők nem szándékoztak a kedvükért változtatni az eredeti tervükön. Hamar meggyőzték a gyerekeket, hogy már nincs messze az úti cél, ahol majd kényelmesen megpihenhetnek, és ezzel a maguk részéről ők le is zárták ezt a kérdést. Nem vártunk tehát tovább, hanem elindultunk, és levetett ruháinkat is a hordárokra bíztuk, miután a férfiak fürdőnadrágban, a nők pedig bikiniben vagy fürdőruhában haladtak tovább a vízesés felé. Első lépéseink elővigyázatosak voltak, mint amikor az ember a partról egy ismeretlen tengerbe lép vagy egy sötét, sötét, zavaros vízű tóba ereszkedik alá, amelynek egyáltalán nem tudja felbecsülni a mélységét, és csak a szerencsében bízva teszi egyik lábát a másik után. Az első métereken a víz még csak a köldökünkig vagy a mellünkig ért, majd ismét valamivel sekélyebbé vált. Természetesen a gyerekek voltak a legnehezebb helyzetben, hiszen nem tudtak úszni. A szüleikre voltak utalva, akikbe sírdogálva csimpaszkodtak. A szülők ezt is félig kedélyes, félig gúnyos nevetéssel vették tudomásul, ám ez nemigen segített a gyerekeknek abban, hogy leküzdjék nyilvánvaló aggodalmukat. E tekintetben mi nem nagyon figyeltünk egymásra, hiszen végső soron mindenkinek magára kellett vigyáznia – ahogyan az a szerződésben is ki volt kötve –, és ehhez tartottuk is magunkat. Ettől a ponttól kezdve vált valóban izgalmassá az expedíciónk. Az út nem volt túlságosan meredek, néha úsztunk egy kicsit, néha, amikor sekélyebb részhez értünk, gyalogoltunk, és néha sziklákon kellett felmászunk, ami azok számára, akik rendelkeztek a szükséges akrobatikus képességekkel, valódi örömmünnetet jelentett. Aztán amikor egy nagyjából tíz méter magas sziklafalhoz értünk, úgy tűnt, hogy nem tudunk továbbhaladni. Pihenőt tartottunk, és néhányan elheverték az út menti sziklák egyikén, miközben a riporternő folyamatosan és minden létező helyzetből és beállítással, többek között a víz alól is fotókat készített rólunk. Kényeztette a hiúságunkat a dolog, hiszen ebben a környezetben bizonyára úgy néztünk ki, mintha magunk is bennszülöttek vagy ősemberek, a civilizációtól még meg nem rontott teremtmények, a mértékletesség és a lelkiismeretet nem ismerő őrzöngés isteneinek nemes szolgálói volnánk. Mialatt kipihentük magunkat, és szerényen a kamerába mosolyogtunk, az egyik hordárunk egy majom ügyességével megmászta az előttünk tornyosuló sziklafalat, hozzákötött odafönt az egyik fatörzshöz egy kötelet, majd leengedte, hogy annak segítségével mi is fel tudjunk kapaszkodni. Kis idő elteltével sorban fel is jutottunk. A sportosabbak számára ez nem jelentett gondot, de a ripor-

ternő a látszólag kidolgozott teste ellenére alig tudott felkecmeregni, az anyuka pedig csak a kötél harmadáig jutott, amikor visszazuhant a vízbe. A gyerekekről már nem is beszélve, akik sápadtan üldögéltek a sziklák tövében, és aligha tették büszkévé a szüleiket. Az apa, aki ekkor már mellettünk állt odafönn, fontolóra vette, hogy mit tegyenek. Mindennel megpróbálkozott, bátorította, vigasztalta, korholta és átkozta a családját, de semmi sem segített. Olyan pillantást vetett ránk, mint amikor a súlyos beteg könyörög bocsánatért, felsóhajtott, megvetően kiköpött, majd ismét leugrott az övéihez. Hallottuk, ahogy belesobban a vízbe, és ezzel utunk ezen fejezete is lezárult. Ugyanaz a hordár, aki korábban elsőként mászott fel, most felhúzta és összegöngyöltte a kötelet, majd anélkül, hogy búcsúzkodásba kezdtünk volna, tovább indult immár hat fősre fogyott csapatunk. Megvolt az előnyünk, hogy most, mivel már nem lassítottak le a gyerekek, jóval gyorsabb tempót tudtunk diktálni. Olyan szűk volt a kis kanyon, amelyben mentünk, hogy amikor felpillantottunk, alig láttunk valamit a környező növényvilágból. Meztelen sziklák között haladtunk a forrás irányába. Érdekes módon a sziklák nem voltak csúszósak, nem nőtt rajtuk moha, úgyhogy többnyire csak megfelelő egyensúlyozással és határozott szökkenésekkel tudtunk előrehaladni. Természetesen egyre inkább sajogni kezdtek a tagjaink, de idáig még nagyobb fáradtság nélkül eljutottunk, és kifejezetten élveztük a sportként is felfogható tevékenységet. Néha megálltunk egy pillanatra, hogy fülünk, hátha a vízesés közelébe értünk-e már, amelyről fogalmunk sem volt, milyen messze is van egyáltalán, de sosem tudtuk biztosan, hogy valóban a zuhatag hangját, avagy csak saját vérünk tompán szóló morajlását halljuk. Ezeket a zörejeket leszámítva egyedül a riporternő fényképezőgépének kattánásait hallottuk, amellyel szabályszerű szüneteket követően újabb képeket készített, miután a bikinijéhez rögzített vízálló és színes, töltényhevederhez hasonlító tokból elővett egy újabb filmtekercset. Hordáraink reggel óta szinte egy szót sem váltottak egymással, mi pedig párként szintúgy megvoltunk beszélgetés nélkül, ami talán a körülményeket leszámítva is mindkettőnk számára az ideális állapotot jelentette. Délután aztán az éhségnek köszönhetően újabb pihenőt tartottunk. Egy sziklakiszögellésre kitettük a szendvicseinket, és gyümölcslevet töltöttünk a magunkkal hozott kulacsokból és dobozokból. A hordároknak mindebből semmi nem volt elég jó. Ha megkínáltuk őket egy falattal, gúnyos mosoly kíséretében hártották el, és inkább azokat a zöldes gyökereket rágcsálták, amelyeket a földből húztak ki, vagy hirtelen mozdulattal bekaptak egy rovar, ami éppen az arcukra szállt. Nem sokára jóllakva, de nem túlságosan eltelve felszedelőzködtünk, és ismét útra keltünk. Egy rendesen elárasztott hosszabb szakasz állt előttünk, amelyen csak úszva tudtunk keresztüljutni, majd húsz perc elteltével ismét sekélyebbé vált a víz. Csak egy óra elteltével tűnt fel, hogy a riporternőnek nyoma veszett. Feltűnt, hogy hiányzik valamiféle, már-már megszokott hang, és rájöttem, hogy a fényképezőgépének ütemes kattogatása volt az. Ahogy megfordultam, megbizonyosodhattam róla, hogy korábbi útitársunk már nincs velünk. Amikor rákérdeztem a dologra a hordároknál, nem kaptam választ.

Egyikük úgy emlékezett, utoljára még akkor látta a nőt, amikor az imént együtt úsztunk. Akkor is a fényképezőgépébe nézett, ezért a hordár úgy vélte, minden rendben van, és tovább úszott. Ezúttal is elhatároztuk, hogy várunk egy fél órát, hátha felbukkan. Miután csak nem akart megjelenni, kissé elkenődöttünk, mindenekelőtt a számos szép fotó miatt, amelyek most bizonyára veszendőbe mentek. Ámde valódi problémáink csak ekkor kezdődtek el. Miután röviden szót váltottak egymással, a hordárok a tudomásunkra hozták, hogy nem szándékoznak tovább jönni az úton. Sem a kérlelés, sem a pénz, sem a fenyegetések nem másíthatták meg ebbéli szándékukat. Akár a makacs öszvérek, amelyek nem hajlandók elvégezni köteleességüket, többé nem voltak hajlandók elmozdulni a helyükről. Ha bármit is használt volna, nádpálcával hajtjuk őket előre, de hát ők hárman voltak, és nyilvánvalóan erősebbek is nálunk. Fogalmunk sem volt róla, hogy mitévők legyünk. Azt gyanítottuk, valamiféle tabuval magyarázható a hordárok viselkedése, és talán valami tiltott, szent területre érteztünk, amelynek határát nem akarták átlépni. Arra jutottunk, hogy ebben az esetben semmi sem segíthet, úgyhogy saját erőnkéből kell továbbmennünk. Mennyire meglepődöttünk aztán, amikor az egyik hordár a kérdésre, hogy vajon vallási okokból nem hajlandók tovább jönni, egyszerűen az arcunkba nevette, legyintett, majd lakonikusan kijelentette, hogy miután már egy fél napja úton vannak, egész egyszerűen nincs kedvük többet gyalogolni, és hogy ma este egy számukra igen fontos labdarúgó mérkőzés lesz a tévében, ezért aztán, hacsak nem akarnak lemaradni róla, haladéktalanul el kell indulniuk visszafelé. Lecsatolták magukról a hátizsákokat, visszaadták mindazt, ami a miénk volt, barátságosan intettek felénk, majd nevetéssel kísért lépésekkel gyorsan magunkra hagytak bennünket. Tulajdonképpen bánkódnunk kellett volna, hogy most nekünk kell vinnünk a csomagjainkat, mégis úgy éreztük, mintha egy tehertől szabadultunk volna meg. Nem sok hiányzott hozzá, hogy örömeinkben táncra perdüljünk, de végül megelégedtünk azzal, hogy átöleltük egymást. Máris útra keltünk, még mindig körbevéve a természetől, amely olyan fenséges volt, amiről az ember csak álmodni mer. Ahogy a délutáni forróság lassan alábbhagyott, egyszerre mi is úgy éreztük, hogy elérkezett az elválás ideje. Igaz ugyan, hogy az egyik előttünk magasodó sziklafal, amelyről tudtuk, hogy csak egyikünk lesz képes saját erőből megmászni, eleve elkerülhetetlené tette az elválást, ám ennek szükségességét már korábban is megéreztük, anélkül, hogy kimondtuk volna. A fal tövében hosszan egymás szemébe néztünk, bensőségesen megcsókoltuk egymást, majd pár perccel később máris a meredeken emelkedő, tizenöt méteres sziklatömeg választott el bennünket egymástól. Úgy indultunk tovább az ellenkező irányba, hogy közben mindketten sejtettük, egyikünknek sem jut eszébe, mi is lesz így a másikkal. Több órányi barangolás és mászás után elkezdett bealkonyulni. A napsugarak egyre laposabban érték a fák tetejét, és az erdő zörejei is megváltoztak a korábban tapasztaltakhoz képest. Itt-ott madarak csivitelése hangzott fel, mintha egy nagy és hasas üveg belsejéből szabadulnának ki a buborékok, és még mindig nem lehetett megállapítani, hogy a vízesés feltételezhető hangja

közelebb került-e, vagy hogy hallható-e egyáltalán. A folyam sodrása erősebbé vált ugyan, és a folyómeder is kiszélesedett, de valami megmagyarázhatatlan okból lehetetlennek tűnt megállapítani, hogy az utazás, a kaland, a felfedezőút, vagy bárhogyan is nevezzük, meddig tart még. Az út mindenesetre kérlelhetetlenül továbbvezetett az erdőn keresztül, és a folyó minden kanyarulata után, amelybe befordulva az ember talán azt remélhette, hogy végre valahára a céljához ér, újra és újra csak egy újabb folyószakasszal és egy újabb kanyarulattal találkozott, és még az orra előtt repkedő pillangók és legyek és szitakötők is mintha ugyanazok lettek volna, ahogy szórakozottan követték és abajgatták, és valamivel mindig gyorsabbak vagy távolibbak voltak annál, semmint hogy el lehetett volna őket kapni vagy hessegetni. Ahogy aztán az állandó ciripelés lassan alábbhagyott, az egyre jobban elhatalmasodó alkonyat valami más, valami óriásit és nyugtalanítót is az erdő és a folyó fölé terített, és az út során az első alkalommal uralkodott el bennem az érzés, hogy nem vagyok egyedül, és saját akaratomból megálltam, hogy lassan elfordíthassam a fejem, és végre lássak, végre lássak, végre lássak.

Fordította: BARTÓK IMRE

